

H F S A

HUKUK FELSEFESİ VE SOSYOLOJİSİ ARKIVI

Cihan Osmanoğlu

Cengiz Otacı

İlknur Öner

H. Birsen Örs

Veit Özer Özbek

Muhammet Özekes

Ahmet Özer

Mehmet Tevfik Özcan

Şennur Özdemir

Şebnem Özkan

Osman Özsoy

Özgür Sarı / Güncel Önkal

İsmail Serin

Ayşegül Sili

Aydan Ömür Surlu

Gülçin Süer / Mustafa Tarık Şentuna

Neşet Toku

Engin Topuzkanamış

Cengiz Mesut Tosun

Halil Turan

Müstun Turan

Mehmet Turhan

Mehmet Akif Tutumlu

Ahmet Ulvi Türkbağ

Mevlüt Uyanık

21

İSTANBUL
BAROSU

H F S A

HUKUK FELSEFESİ VE SOSYOLOJİSİ ARKİVİ

21. KİTAP

340.1 HFS 2010

Hazırlayanlar

Hayrettin ÖKÇESİZ / Gülriz UYGUR

Yardımcılar

Saim ÜYE / Eylem ÜMİT / Zeynep İspir TOPRAK

Emine İrem AKI

İSTANBUL BAROSU YAYINLARI

İstanbul 2010

A.Ü.H.F. KÜTÜPHANESİ

127.190... 340.1...

Genel Yayın Sıra No: 166
2010/8
ISBN: 978-605-5614-37-9

HFSA - Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi

Hayrettin Ökçesiz
Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Kampus, Antalya
Telefon: (0242) 227 69 75 - 76
Faks: (0242) 227 69 77
E-posta: hayret@akdeniz.edu.tr

İstanbul Barosu Yayınları

İstiklal Cad. Orhan A. Apaydın Sk. Baro Han Beyoğlu-İST
Tel: (0212) 251 63 25 Belgeç (Fax): (0212) 293 89 60
www.istanbulbarosu.org.tr dergi@istanbulbarosu.org.tr

Kapak Karikatürü: Honoré Daumier

Elektronik ortamda iletilen imla ve dizgi hataları yazarın/çevirmenin sorumluluğundadır.

Tasarım /Uygulama

Referans Ajans
Tel: +90.212.347.32.47 / e-mail: info@referansajans.com

Baskı

Sanat Matbacılık Medya ve Reklam Hizm. San. Tic. Ltd. Şti.
Hattat Halim Sokak No:13 Balmumcu-Beşiktaş / İstanbul
Tel: +90.212.267.04.23 / e-mail: as@sanatmatbaacilik.com

SUNUŞ

18. Kitapta duyurduğumuz ve 25-28 Ağustos 2008 tarihinde gerçekleştirdiğimiz geleneksel "Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar" adlı sempozyumumuzun dördüncüsünün bildirimlerini bu kitaplarda (19-22) soyadı sırasına göre sunuyoruz. 22. Kitapta ayrıca bu sempozyumda yer almayan yazılardan oluşan bir "Ek Dosya" da bulunmaktadır. HFSA her yayım fırsatını okurlarına daha çok yazı sunmak düşüncesiyle değerlendirmektedir. Gelecek kitabımızda Eskişehir Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalının 30 Nisan – 02 Mayıs 2009 tarihinde gerçekleştirdiği "Yargı: Kurallar, Kurumlar, Kararlar Kolokyumu"nda sunulan bildirimler yayımlanacaktır. Bunlar program akışına göre şöyledir:

Ülker Yükselbaba, Dworkin'in Kurallar Modelini Değerlendirme: Kurallar ve İlkelerin Yargılamada kullanılması; Nazime Beysan, Hohfeld'in Hak Kavramı: Analizinin Hukuki Muhakemede Kullanılması; Gökçe Çataloluk, Luhmann'ın Sistem Teorisinde Mahkemelerin Rolü; Halit Uyanık, Kurumsallaşmış Bir Normatif Sistem Olarak Hukuk ve İkincil Eylem Sebepleri; Abdullah Dinçkol, Karar Verme Süreci İçinde Hükümün Oluşması ve Hâkimin Fonksiyonu; Yasemin Işıktaç, Hukukta Boşluk ve Takdir Yetkisi; Zeynep Üskül Engin, Yargıcın Özgürlük Alanı: Yorum; Eylem Ümit, Hâkimler Hakkaniyetten Ne Anlıyorlar?; Sercan Gürler, Çağdaş Hukuk Felsefesinde Formalist Yaklaşımlar ve Ernest Weinreb; Vahap Coşkun, Anayasanın Değişmez İlkeleri ile Demokrasi Arasındaki Gerilim; Serkan Gölbaşı, Bentham'ın Düşüncesi Bağlamında Cezalandırmanın ve Ceza Yargılamasının Rasyonalleşmesi; Aydan Ömür Surlu, H.L.A. Hart'ta Yargıcın Takdir Hakkı; Ceren Akçabay, Yargı ve İnsan Haklarının Liberal Yorumu; Vecdi Aral, Yargı Bağımsızlığı; Mustafa Tören Yücel, Türkiye'de Yargının Yapısal Analizi; Ali Şafak Balı, Yargılamanın İşlevselliği; A. Ulvi Türkbağ, Bir Karar Örneğinde Postmodern Yargılamanın Olanaklılığı Sorunu; Şule Şahin Ceylan, Uyuşmazlık Çözümünde Yargı Alternatifleri; Sevtap Metin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Bio-Etik Sorunlar; Zeynep İspir, Bir Etik İlişki Olarak Yargıçlık ve Hüküm Verme - Edebiyatta Hukuk Aracılığıyla Bir Değerlendirme; Emine İrem Akı, Bir Edebiyat Eseri Olarak 'Reis Bey' Örneği Üzerinden Endüktif Muhakeme Yönteminin İncelenmesi; Harun Bodur, Adalet Tanrıçası Themis...

2010 yılı iki yılda bir gerçekleştirdiğimiz sempozyumumuzun beşincisini yapacağımız yıldır. İstanbul Barosu'nun her defasında Adli Yıl açılış etkinliği olarak da programına aldığı bu sempozyuma okurlarımızı katılmaya çağırıyoruz.

Değerli meslektaşlarımız Sayın Saim Üye, Eylem Ümit, Zeynep İspir Toprak ve Emine İrem Akı'ya bu kitapların hazırlanmasında gösterdikleri üstün gayret için içten teşekkürlerimizi sunuyoruz. Kendilerini HFSA'nın künyesinde "Editör Yardımcıları" olarak anmaktan onur duyuyoruz.

İstanbul Barosu Yayın ve Yönetim Kurullarının değerli üyelerine, Baro Başkanı Sayın Muammer Aydın'a gösterdikleri bu uzun soluklu işbirliğinden dolayı HFSA Çevresi adına teşekkür ediyoruz.

Sempozyuma katılarak, bildiri sunarak bu kitapların oluşmasına imkan vermiş yazarlarımıza şükran borcumuz daima en önde gelmektedir.

Nihayet bu kitapların somut birer nesne olarak elimizin altına gelmesini sağlayan Sanat Matbacılık çalışanlarına ve bu sorumluluğu kendi adına üstlenen Sayın Ali Serdar Savaş'a teşekkür ediyoruz.

Hayrettin Ökçesiz / Gülriz Uygur

İÇİNDEKİLER

• Ziya Gökalp'in Cemiyet Anlayışı - <i>Cihan Osmanoğlu</i>	6
• Sosyolojinin Osmanlı Hukukunun Romanizasyonuna Etkisi <i>Cengiz Otacı</i>	35
• Elazığ ve Tunceli Adli Yardım Büroları Örneklerine Sosyolojik Bir Bakış - <i>İlknur Öner</i>	61
• Küresel ve Postmodern Dünyada İdeolojinin Dönüşümü ve Hukuk <i>H. Birsen Örs</i>	71
• Hukuk-Etik İlişkisi Çerçevesinde Tıp Alanındaki Eylemlerin Cezalandırılabilirliği - <i>Veli Özer Özbek</i>	84
• Adil Yargılanmaya Tehdit: Bilgisiz Hâkim ve Avukat <i>Muhammet Özkes</i>	92
• Temel Bir Birleştirici Olarak Hukuk ve Vatandaşlık Konusuna Sosyolojik Bir Bakış - <i>Ahmet Özer</i>	104
• Hukuk Devleti ve İnsan Erdemi - <i>Mehmet Tefrik Özcan</i>	128
• Hukukta "Minimum Etik" Üzerine Bir Deneme - <i>Şennur Özdemir</i>	138
• Hukuk Felsefesi Işığında Değişen Hukuk Algıları Üzerine Bir Değerlendirme - <i>Şebnem Özkan</i>	152
• Teknolojik Gelişmelerin Tetiklediği Toplumsal Değişmelerin Hukuk Sistemi Üzerindeki Etkisi - <i>Osman Özsoy</i>	158
• Suç Sosyolojisi, Ceza Felsefesi - <i>Özgür Sarı / Güncel Önkal</i>	167
• Hukuk Düşünce Özgürlüğünün Güvencesi Olabilir mi? Klasik Liberal Görüşün Eleştirisi - <i>İsmail Serin</i>	179
• Türkiye'nin Suçlu Kadınları : 2004 TÜİK Adalet İstatistikleri Verilerine Göre Türkiye'deki Kadın Hükümlülerin Sosyo-Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Özellikleri - <i>Ayşegül Sili</i>	182
• Hart'ta Kurallar Sistemi - <i>Aydan Ömür Surlu</i>	197
• Felsefi ve Sosyolojik Boyutlarıyla İnsan Hakları Hukukuna İlişkin Ulusalüstü Standartlar Işığında 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda İşkence Suçu - <i>Gülçin Süer / Mustafa Tarık Şentuna</i>	205
• Bir Siyasi İdeal Olarak Eşitlik - <i>Neşet Toku</i>	214
• Norbert Elias'ta Medenileşme Süreci ve Disiplin - <i>Engin Topuzkanamış</i>	226
• Robert Nozick'in Minimal Devlet ve Adalet Anlayışı - <i>Cengiz Mesut Tosun</i>	234
• Ben, Öteki, Yarar ve Adalet - <i>Halil Turan</i>	240
• Castoriadis'de "Varlık ya da Kaos" - <i>Müslüm Turan</i>	247

• Jeremy Waldron'a Göre Siyasal Katılma Hakkı - <i>Mehmet Turhan</i>	258
• Yargıcın Tarafsızlığı: Mit mi? İdeoloji mi? - <i>Mehmet Akif Tutumlu</i>	278
• Hukuk Sosyolojisindeki Kuramsal Kırılmalar - <i>Ahmet Ulvi Türkbağ</i>	289
• Adalet Kavramı Merkezinde Eşitlik ve Özgürlük İlişkisinin Felsefi Analizi <i>Mevlüt Uyanık</i>	296